

ZPRAVODAJ MATICE SLEZSKÉ

Číslo 80

Duben 2019

Roky významných výročí

Vážení přátelé a příznivci Matice slezské,

letošní rok je v pořadí již třetím rokem, v kterém si připomínáme výročí významná jak pro naši zemi, tak i pro Matici slezskou. V roce 2017 jsme si připomněli 140 let od chvíle, kdy se naši předkové rozhodli organizovaně bojovat za „vše české“ ve Slezsku, v kterém se v té době hlásilo k německému jazyku téměř 50 % obyvatel a v samotné Opavě dokonce více než 80 %. Dne 12. února 1877 se sešla ustavující valná hromada Matice opavské, která představovala začátek činnosti spolku hájícího zájmy české menšiny v opavské části Slezska. Vznik samostatné Československé republiky, jejíž 100. výročí jsme si připomínali v loňském roce, paradoxně neznamenal pro Matici útlum její činnosti, ale právě naopak. Instituce nově vzniklého státu s Maticí opavskou úzce spolupracovaly a v některých oblastech přímo počítaly s její pomocí. Za 1. republiky tak došlo k největšímu rozkvětu Matice a její činnosti.

Rok 2019 je rokem, kdy si připomeneme 30. výročí sametové revoluce, která přinesla svobodu naší zemi i Matici. V této souvislosti ale nemohu opomenout i jiné události, které dlouhé období nesvobody naší země i Maticе předznamenal – obsazení českých a moravských území v březnu 1939 nacistickým Německem a vytvoření Protektorátu Čechy a Morava, včlenění Slezska do Říšské župy Sudety a nucené začlenění Matice opavské do protektorátní Národní matice, která byla o několik let později říšským protektorem rozpuštěna. Maticе opavská přišla o svůj majetek a její rozsáhlá, dlouhodobě budovaná síť místních odborů se rozpadla. Navzdory této „porážce“ se Maticе opavská po válce opět vzchopila a s vervou se zapojila do obnovy válkou zničeného Slezska. „*Jsi-li Slezan či miluješ-li Slezsko, přihlas se do našich řad, podej nám ruku ke spolupráci na vybudování nového Slezska!*“ stálo v přihlášce z roku 1945 k členství v Matici opavské.

Bohužel poválečná činnost Matice neměla dlouhého trvání a v roce 1948 byla násilně ukončena. Ani obnovení matiční činnosti v roce 1968 nebylo dlouhé, a tak právě až rok 1989 znamenal pro Matici začátek nové historie.

Jubilejní je také tento zpravodaj a polojubilejní bude letošní dvojčíslo našich Vlastivědných listů, které bude i přes určité obměny představovat již 45. ročník tohoto časopisu. Věřím tedy, že rok, kdy si připomínáme 150 let od prvního tábora slezského lidu na Ostré hůrce, bude rokem, v kterém bude o Slezsku i Matici slezské slyšet.

Jsi-li Slezan či miluješ-li Slezsko, zachovej nám svou přízeň!

Ing. Jana Novotná Galuszková
předsedkyně Matice slezské
předsedkyně Matice slezské, pobočného spolku v Opavě

JÍZDA O FOJTSTVÍ

Dnes již nevíme, jak vypadal život na slezském venkově. Máme sice obecnou představu, zprostředkovanou publikacemi, vzpomínkami pamětníků či dochovanými hmotnými prameny, ale obraz venkova se již nadobro změnil. Ještě méně víme o tradicích. Dokonce i v tak malém regionu, jako je Slezsko, se zdánlivě totožný folklór ve svých detailech liší a osobitě projevuje v každé oblasti jinak. Toho si všímali národní buditelé již od 2. poloviny 19. století.

Právě přelom 19. a 20. století byl ve Slezsku ve znamení nejdynamičtějších proměn, jako jinde ve střední Evropě. V tomto období přišel do Opavy i František Myslivec (1873–1934), vlastenecký kněz a učitel, tehdy ovšem jako student českého gymnázia. Narodil se v Dolní Lhotě, v rodině rolníka Františka Myslivce a jeho manželky Františky, dcery mlynáře Josefa Beny. Již v útlém mládí byl rodinou veden k vlasteneckému cítění. Když později studoval v Opavě na gymnáziu, velký vliv na něj měli profesori Vincenc Prasek (1843–1912) a Václav Hauer (1860–1942), kteří jej přivedli k zájmu o lidovou kulturu, národopis a historii. Z těchto pohnutek se mladý F. Myslivec zapojil do organizačních příprav opavské národopisné výstavy v roce 1893. Po maturitě odešel do Olomouce, kde studoval teologii. V roce 1896 byl vysvěcen na kněze, následně působil ve Vizovicích, Frenštátu pod Radhoštěm či v Táboře. I zde se setkával s prostými venkovskými lidmi, o jejichž život a zejména jejich vzpomínky na doby minulé se velmi zajímal. Už od dob svého kněžského působení byl publikačně činný, ale ve své tvorbě se stále vracel do Slezska. Např. v beletrii *Za svítání* (1906), se vracel do období národního obrození ve Slezsku. Shromážděné písničky ze Slezska vydal jako *Pěsničky Moravců z Hlučínska a Hlubčicka* (1908).

V roce 1923 se vrátil do Opavy, kde byl jmenován profesorem náboženství na českém gymnáziu. Podnikal cesty po slezském venkově, hovořil s domorodci, jejichž vzpomínky si zapisoval. Právě ty se staly podnětem pro sepsání řady publikačních počinů mapujících slezský svéráz a jeho každodennost. Mezi jeho nejznámější díla počítáme: *Naše staré národní tance* (1925), *Náš národní kroj a oživení národního svérázu na Opavsku* (1926), *Slezské národní písně, tance a popěvky* (1930), *Naše dědiny, statky a chaloupky na Opavsku* (1930), *Starý způsob hospodářství na Opavsku* (1933). Mnohé z těchto témat ještě rozšířil v např. v periodikách jako *Opavský týdeník*, *Hlas*, *Naše Slezsko*, *Ostravský deník*, *Věstník Matice opavské*, *Náš domov*, *Moravec*, *Svobodná republika* aj.

Myslivcovy publikační aktivity souvisely s jeho činností v Československém zemědělském muzeu, jehož předsedou se stal v roce 1924. Muzeum mělo shromažďovat doklady vývoje zemědělské výroby se zřetelem k slezským poměrům, v neposlední řadě mělo propagovat jako „ústav pro povznesení venkova“ moderní trendy v zemědělství a tím zlepšovat hospodářskou situaci ve Slezsku. Myslivcova tvorba však nesloužila pouze k badatelským účelům historiků a etnografů. Jeho přesné popisy slezského kroje či písně, které získal od pamětníků, měly inspirovat k obnovení tradic a zvyků, což se v meziválečném prostředí českého Slezska dělo pod hlavičkou tehdejšího Agrárního dorostu, mládežnické organizace Agrární strany.

Není proto divu, že při slavnosti otevření zemědělského muzea v budově Masarykovy státní vyšší hospodářské školy v Opavě 29. května 1927 vystoupil agrární dorost ve slezských krojích a za zpěvu starých slezských tanců, jak je sestavil F. Myslivec. Ještě téhož dne vystoupili na nedalekém vojenském cvičišti ve Slavkově u Opavy členové selské jízdy. Selské jízdy působily na moravských, českých i slezských vesnicích. Jednalo se o sdružení zájemců o jezdecký sport a chovatelství koní. Po vzniku samostatného Československa se tato místní sdružení provázala s Agrární stranou a jejími dalšími zástupnými a zájmovými organizacemi. Mnozí členové Selských jízd také v těchto organizacích či přímo v Agrární straně zastávali funkce na místní či celorepublikové úrovni. Tyto spolky se mimo brannou výchovu podílely na udržování místních tradic spojených s jezdeckým.

Právě F. Myslivcovi se podařilo z výpovědí pamětníků a memoárů zjistit ráz a podobu těchto zvyků na Opavsku a zrekonstruovat tzv. Jízdu o fojtství. Realizaci tohoto historického zvyku nacvičovali opavští členové Selské jízdy. Svoji premiéru měli při zmiňované slavnosti k otevření opavského zemědělského muzea na vojenském cvičišti ve Slavkově u Opavy. F. Myslivec zjistil, že tento zvyk byl typický pro oblasti při řece Opavici v 60. letech 19. století. Jednalo se o dostih, jehož vítěz se stal uznávaným vůdcem obecních pasáků.

Volba „fojta“ souvisela s potřebou vybrat vhodného činitele z řad místní mládeže, který by měl dostatečnou autoritu, schopnosti a dovednosti k tomu, aby zorganizoval mladíky, kteří měli dohlížet na obecní pastvu v době, kdy se celá ves bavila či odpočívala (zpravidla v neděli). Fojt musel vedle respektu a organizačních schopností prokázat obratnost v jízdě na koni a dovednost v péči o něj.

Jízdní závody sestávaly ze čtyř kol a probíhaly na Boží hod svatodušní (v květnu či červnu). Dle záznamů, získaných F. Myslivcem, probíhaly v Šamařovicích (dnes Samborowice v Polsku) roku 1860 závody v následujícím sledu: 1. kolo závodů zahrnovalo okruhový dostih na louce. V 2. kole startovali závodníci v pořadí, v jakém dorazili do cíle v předchozím kole. Tentokrát museli na dráze překonat malé ploty či překážky rozmístěné za sebou. 3. kolo bylo obdobné – závodníci museli na svých koních přeskakovat umělé příkopy. Klání završovalo 4. poslední kolo, jednalo se o samotnou „jízdu o fojtství“. Závodníci se postavili na svých koních do řady vedle sebe. Na konci dráhy byly umístěny praporky ve shodném počtu jako součet všech účastníků a jeden praporek vždy navíc. Praporky od sebe dělila stejná vzdálenost tak, aby se projíždějící závodník mohl dotknout praporku svého soupeře. Na vydané znamení vystartovali závodníci největší rychlostí a ten, kterému se podařilo zachytit praporek, se stával „fojtem“. 4. kolo se vždy opakovalo třikrát. V případě, že došlo k remíze, muselo se celé kolo závodu opakovat. Vítězi byla propůjčena fojtská hůl.

V obcích nacházejících se v blízkosti řeky Opavice musel závodník ještě doběhnout k řece a ponořit do ní získaný praporek. Závod byly vždy velkou společenskou událostí a podívanou pro celou vesnici, která poté vítězi vystrojila velkou oslavu. Vítěz – „fojt“ měl při ruce ještě dva „radní“, což byli první dva závodníci, kteří se umístili v pořadí za ním. „Fojt“ nejenže odpovídal za organizaci obecní pastviny, ale také dohlížel se svými „radními“ na společenský život mládeže ve vsi, kterou v případě nutnosti i zastupoval ve veřejném životě. Zpravidla vždy v neděli se proto všichni scházeli. Po rozdělení obecních luk role „fojta“ nebyla zrušena, nadále působil jako morální autorita mezi místní mládeží, jako dozor při zábavách apod. Připomeňme, že na dalších místech ve Slezsku se tento zvyk, spojený se svatodušními svátky, vyskytoval v pozdějším období pod různými názvy.

První tři kola závodu časem odpadla a zůstala jen „jízda o fojtství“, která se v pozměněné podobě dochovala do dnešních dnů například ve Lhotce u Hlučína jako „honění krále“, mající dnes charakter lidové slavnosti s širokým okruhem diváků. Na jiných místech Slezska měl letnicový obyčej sice jinou podobu, ale také šlo o soutěžní disciplíny např. chytání věnců označovanou jako tzv. „jízda o krále“ či závody na neosedlaných koních zvané „krála chytat“.

Připomeňme, že „Jízda o fojtství“ dle rekonstrukce F. Myslivce měla i své vítěze, „fojty“. Vítězství v této disciplíně již nebylo spojeno se společenskou zodpovědností jako dříve, „fojtství“ mělo v obnovené tradici charakter pouhého ocenění. Při druhém konání jízdy v roce 1928, u příležitosti dožínků v Oticích, se „fojtem“ stal Leoš Palyza (1911–1943) z Jarkovic, významný člen Agrární strany v regionu a pozdější zakladatel Obrany Slezska, popravený nacisty v roce 1943 za odbojové aktivity. Po úmrtí F. Myslivce, od poloviny 30. let už nezaznamenáváme žádné zmínky o dalším provádění této tradice. Selská jízda, jejíž členové tradici udržovali, byla po roce 1938 rozpuštěna a po válce se její aktivity nepodařilo pro odpor politiků z řad KSČ prosadit. I přes relativně krátkou dobu znovuzrození tohoto starého zvyku se ukazuje, že tradice mohou být životaschopné i v moderní době.

Mgr. Tomáš Krömer, Slezská univerzita v Opavě

Rok 1939 ve Slezsku

15. března 1939 vstoupila německá armáda do Prahy a na Hradě se ubytoval Hitler. Prezident Hácha z Berlína dorazil až po něm. Následujícího dne zde Hitler podepsal výnos o zřízení Protektorátu Čech a Moravy. Situace na severu tehdejší Země moravskoslezské ale byla už pět měsíců odlišná. Opavské Slezsko okupovala německá armáda a většinu Těšínska armáda polská. Nacistický potlačovací aparát se soustředil na českou menšinu, uzavřeny byly české školy i kulturní instituce. Matice opavská sice své sídlo přemístila do Ostravy, přišla ale o rozsáhlý majetek a mnoho členů se odstěhovalo do vnitrozemí. V dubnu 1939 Matici začlenili do protektorátní Národní matice v Praze, která zanikla v červnu 1943. Dne 15. dubna 1939 vstoupil v platnost německý zákon o zřízení Říšské župy Sudety a Opava se stala sídlem jednoho z jejích tří vládních obvodů. České obyvatelstvo se s nacistickou okupací nesmířilo. Dva dny po vypálení opavské synagogy vznikla v Hlavnici Obrana Slezska, jedna z prvních velkých odbojových organizací. Při obsazování zbytku Československa se 14. března 1939 jako jediní postavili na odpor vojáci 8. pěšího pluku Slezského v Místku.

Letošní 80. výročí těchto událostí si důstojně připomněli ve Frýdku-Místku. V Praze se v Senátu ČR konala konference historiků a vzpomínka u Petschkova paláce, sídla gestapa, v Brně pieta v Kounicových kolejích. Opavská Jednota ČSOL uspořádala setkání na cestě do Pilszce v místě bývalé celní závory. Její uzamčení Stráží obrany státu 8. října 1938 zastavilo velkou kolonu wehrmachtu směřující přes opuštěnou linii čs. opevnění do Opavy.

Ing. Jaromír Breuer
Matice slezská, pobočný spolek v Opavě

VLASTIVĚDNÉ LISTY SLEZSKA

V loňském roce vydala opavská pobočka Matice slezské dvojčíslo Vlastivědných listů Slezska 1-2/2018, které navázalo na mimořádné dvojčíslo tohoto časopisu vydané v roce 2017 u příležitosti 140 let od ustavující Valné hromady Matice opavské. Časopis zároveň navazuje na „Vlastivědné listy Slezska a severní Moravy“ vydávané do roku 2016, přičemž časopis dostal novou podobu i obsah.

Z časových i finančních důvodů redakční rada Vlastivědných listů rozhodla zatím pokračovat ve vydávání časopisu v podobě jednoho rozsáhlejšího dvojčísla ročně namísto dvou méně rozsáhlých čísel, jak tomu bylo u „Vlastivědných listů Slezska a severní Moravy“. Pro dvojčíslo roku 2018 bylo u příležitosti 100. výročí založení samostatného Československa zvoleno téma „Ať žije republika!“ a z důvodu neočekávaně velkého zájmu autorů, z nichž většina se zřekla svého honoráře ve prospěch časopisu, dosáhl finální rozsah dvojčísla úctyhodného počtu 74 stran. Časopis je pro zájemce stále ještě k dispozici, jeho cena je 65 Kč.

OBSAH VLASTIVĚDNÝCH LISTŮ SLEZSKA, Č. 1 – 2/2018

TÉMA ČÍSLA: AŽ ŽIJE REPUBLIKA!?

MARTIN SOSNA: *Ať žije republika!?*

TOMÁŠ GRIM: *Mapa státu československého. Svědectví z doby utváření hranic nově vzniklé republiky*

ALEXANDR MICHL-BERNARD: *Rok 1918 v Krnově*

DAN GAWRECKI: *Těšínsko v letech 1918–1920*

LUKÁŠ LISNÍK: *Proměna středního školství ve Slezsku po roce 1918 ve vybraných aspektech*

ONDŘEJ HANIČÁK: *Josef Lukeš, vznik Československa a zástavba Kylešovského kopce v Opavě*

IVANA MALOUŠKOVÁ: *První pozemková reforma na velkostatecích Razumovských*

TEREZA OSMANČÍKOVÁ, KAROLÍNA PEČENKOVÁ: *Vznik Národního divadla moravskoslezského a jeho meziválečné osudy*

KRISTÝNA FOLWARCZNÁ: *Nejvýznamnější projevy kulturní činnosti uvnitř sokolských jednot na Karvinsku a Orlovsku. Divadlo a kino mezi lety 1900–1938*

FRANTIŠEK VŠETIČKA: *Mladý Golo Mann u Lichnowských ve Slezsku*

INTERVIEW

Rozhovor Marty Linzmajerové s Jiřím Neminářem

MODRÁ KREV

PAVEL KUFA: *Larisch-Mönnichové*

PŘÍBĚHY, KTERÉ INSPIRUJÍ

JANA HRADILOVÁ: *Zdeněk Jágr – malý velký tenor mezi Jeseníkem a Opavou*

SVĚDKOVÉ STARÝCH ČASŮ

RADIM JEŽ: *Knížecí dům v Jablunkově. Stručná historie nejstaršího objektu v nejjihnější části Slezska*

MILITARIA

TOMÁŠ KRÖMER: *Odbojová organizace Obrana kraje opavského*

PŘÍRODNÍ ZAJÍMAVOSTI

VÍT SLEZÁK: *NEJ bezobratlí Chráněné krajinné oblasti Jeseníky*

RADEK ŠTENCL: *Historie a současnost hospodaření v nejvyšších polohách Hrubého Jeseníku*

EVA MERTOVIČOVÁ: *Záhadné těšínity*

JAK SE ŽIJE...

MIROSLAV KOCIÁN: *Jak se žije Bílé Vodě*

O ČEM SE MLUVÍ

TOMÁŠ NITRA, MICHAELA RYŠKOVÁ: *Ničivé požáry kulturních památek a cesta k jejich obnově. Dřevěný kostel Božího Těla v Gutech – Dezinatura krnovské Karnoly*

STALO SE

Zprávy o významných událostech, akcích, výročích, jubilantech

PŘEČTĚTE SI

Zprávy o aktuálně vydávané literatuře ke Slezsku (VANDA SVOBODOVÁ)

PO STOPÁCH...

ONDŘEJ KOLÁŘ: *Po stopách památníků obětí 1. světové války v českém Slezsku*

I v letošním roce je připravováno k vydání dvojčíslo, které bude i přes různé obměny v průběhu let představovat již 45. ročník tohoto časopisu a které s podtitulem „Slezsko známé i neznámé“ je i tentokrát příslibem zajímavého čtení. Pokud máte o časopis zájem, kontaktujte sekretariát Matice slezské telefonicky na čísle 606732270 nebo e-mailem na adrese: maticeslezska@atlas.cz.

Poděkování redakční radě a autorům

Vlastivědné listy Slezska vznikají ve spolupráci redakční rady v čele s výkonným redaktorem Martinem Sosnou a autorů. Ráda bych na tomto místě poděkovala všem členům redakční rady, kterými kromě zmiňovaného Martina Sosny jsou: Kateřina Barcuchová, Ondřej Haničák, Magda Hrstková, Zdeněk Jirásek, Jaromíra Knapíková, Pavel Kufa, Marta Linzmajerová, Jakub Mamula, Pavel Petr, Jan Saheb. Díky patří také všem autorům, kteří se vzdávají svých honorářů ve prospěch našeho časopisu. Jejich jména vždy najdete v tiráži příslušného čísla.

Jana Novotná Galuszková
odpovědná redaktorka Vlastivědných listů Slezska

V květnu 2018 ve věku nedožitých 75 let zemřel náhle a nečekaně významný český arachnolog, vysokoškolský pedagog a popularizátor vědy RNDr. Zdeněk Majkus, CSc.. Od roku 1973 působil Zdeněk Majkus trvale až do svého náhlého skonu na vysokoškolské katedře biologie v Ostravě, nejprve na Pedagogické fakultě a následně po založení Ostravské univerzity v roce 1991 také na nově vzniklé Přírodovědecké fakultě. V redakční radě Vlastivědných listů působil od roku 2002. Vzpomínka na dr. Zdeňka Majkuse zůstane živá nejen mezi pavoučkáři, ale i mezi jeho studenty a dalšími lidmi, kteří měli tu čest jej poznat.

Z EDIČNÍ NABÍDKY MATICE SLEZSKÉ

Titul	Cena v Kč	Poznámka
Vlastivědné listy Slezska č. 1-2/2018	65,-	
Vít Skalička: Slovník nářečí opavského Slezska	250,-	
Ondřej Haničák, Ondřej Kolář: 140 let Matice opavské. Vybrané kapitoly z dějin české národnostní emancipace ve Slezsku.	70,-	
Matice opavská a spolkový život ve Slezsku	20,-	trojlist k 140. výročí matiční činnosti
Jako v nebi, tak i na zemi. Petr Bezruč 1867-2017 – antologie k 150. výročí narození	100,-	objednávky na maticehradec@seznam.cz
PhDr. Petr Majer: Česká cesta – Historie a současnost Matice slezské Bystřice nad Olší	100,-	objednávky na annakonderlova@seznam.cz
Vít Skalička: Opavština pro samouky	265,-	objednávky na opavstina@centrum.cz
P. Hanousek, J. Hypš: Beethovenův Hradec – hudební medailon zámku Hradec nad Moravicí	80,-	
I. Korbelářová, R.Žáček: O znamenitých ženách Slezska („De illustribus feminis Silesiae“)	230,-	

V případě zájmu o některý z titulů volejte na tel. číslo 606732270 nebo pište na adresu: maticeslezska@atlas.cz, popř. na adresu uvedenou v poznámce.

Slovník nářečí opavského Slezska

„Slovník nářečí opavského Slezska“ je dalším titulem Víta Skaličky, autora „Opavštiny pro samouky“, která se setkala s velkým ohlasem a na kterou nově vydaný slovník volně navazuje. Slovník zahrnuje více než 4000 výrazů slezského dialektu z širokého okolí Opavska, přes Hlučínsko, předměstí Ostravy až po polskou stranu příhraničí. Nabízí příklady užití, rčení, pořekadla a přísloví a také mapy znázorňující místní rozdíly ve slovní zásobě a výslovnosti. Cena je pro členy a příznivce Matice slezské 250 Kč.

Z ČINNOSTI POBOČNÝCH SPOLKŮ

Z činnosti pobočného spolku v Opavě

O činnosti této největší matiční pobočky většinou informujeme podrobněji na jiných místech tohoto zpravodaje. Podrobné výroční zprávy jsou také od roku 2015 po projednání na členské schůzi umísťovány na internetové stránky www.maticeslezska-opava.cz, kde je najdete v odkaze „Zprávy o činnosti“ (Opavská oblast / Pobočný spolek Opava / Činnost). Každoročně je také zveřejňován schválený rozpočet (odkaz „Financování“). Jak vyplývá z loňského rozpočtu, opavská pobočka musela naplánovat nemalou částku na úhradu nájemného za pozemky pod Matičním domem, které platí státu prostřednictvím Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. V roce 2018 opavská pobočka musela uhradit částku 141 958 Kč, v letošním roce se bude jednat o částku ještě vyšší. Tyto peníze pak logicky schází na opravy a údržbu Matičního domu.

Z činnosti pobočného spolku v Krnově

Krnovská pobočka Matice slezské, kterou vede předsedkyně Eva Garguláková, má jen 39 členů, patří však k velmi aktivním. V roce 2018 se ve spolupráci s odborem učitelů uskutečnily dva zájezdy. U příležitosti 100. výročí Československé republiky pobočka zorganizovala výlet do Opavy spojený s návštěvou výstavy ve Slezském zemském muzeu. V listopadu krnovská pobočka ve spolupráci s městskou knihovnou uspořádala tradiční literární besedu „Moje čítanka“, tentokrát na téma Krnovští autoři. Členové Matice se společně účastnili několika přednášek. V průběhu roku 2018 byla vydána dvě čísla nepravidelného zpravodaje této pobočky s názvem „SILESIA“.

Z činnosti pobočného spolku v Třanovicích

Pobočný spolek v Třanovicích, jehož předsedou je Ing. Karel Březina, má 75 členů. Činnost spolku byla v roce 2018 víc než bohatá: spolek uspořádal dvě cestopisné přednášky, tradiční posezení v přírodě spojené se smažením vaječiny, dva matiční zájezdy, jeden na Olomoucko a druhý na Opavsko spojený s návštěvou Arboreta v Novém Dvoře a Muzea Slezský venkov v Holasovicích. Stejně jako v předchozích letech spolek zajistil prodej občerstvení na Slezských dnech v Dolní Lomné, dále na Dni obce Třanovice, na akci MAJFEST a na dětských radovánkách při základní škole. Pochvalu spolek zaslouží i za návštěvy jubilantů, kterých bylo v loňském roce 10.

Jak jsme již informovali v loňském zpravodaji, bylo pro divadelní sezónu 2017/2018 rozhodnuto o obnovení ceny „Opavská Thálie“, jejímž posláním je podpora divadelního umění v Opavě a jejím cílem je ocenit významný umělecký výkon na scéně Slezského divadla Opava. Dne 23. září 2018 před premiérou činohry „290 km (z Opavy do Vídně)“ byla slavnostně předána Cena Opavská Thálie v oboru činohra za uplynulé dvě sezóny Michalu Stalmachovi a Cena diváka za sezónu 2017/2018 Danielu Volnému.

V letošním roce budou oceněny výkony za uplynulé dvě sezóny v oboru hudebně-dramatickém, který zahrnuje operu, operetu, muzikál, případně i balet. Vyhlášena bude také Cena diváka za divadelní sezónu 2018/2019. Cena může být spojena také s finanční odměnou, pokud budou na její podporu získány finanční prostředky ze soukromých či veřejných zdrojů. Pro tyto účely zřídila Vodárenská věž Opava o.p.s. u Fio banky transparentní účet č. 2901339457/2010, na který může dárce přispět jakoukoli finanční částkou a který je po zadání zřizovatele účtu veřejně přístupný k nahlédnutí.

Opavskou Thálii zaštiťuje organizace Vodárenská věž Opava, o.p.s. ve spolupráci s Maticí slezskou. Podrobné informace o tomto ocenění včetně statutu či vzoru darovací smlouvy o poskytnutí finančního daru na podporu tohoto ocenění najdete na internetových stránkách Matice slezské www.maticeslezska-opava.cz (odkaz Opavská Thálie).

POZVÁNKY

Členská schůze opavské pobočky Matice slezské

Matice slezská, pobočný spolek v Opavě zve všechny své členy a příznivce na členskou schůzi, která se uskuteční v pondělí 29. dubna 2019 od 15.45 hodin v aule Církevní konzervatoře Německého řádu v Opavě, Beethovenova 1. Pozvánka s programem je vložena do tohoto Zpravodaje.

Výstavy Slezského zemského muzea

(z pozvánek na www.szm.cz)

Smutný osud země (Mezi Mnichovem a válkou)

Národní památník II. světové války v Hrabyni, do 30. 11. 2019

Výstava přiblíží situaci na území Slezska a severní Moravy v období mezi Mnichovskou dohodou a vypuknutím druhé světové války. Návštěvníci se seznámí s průběhem henleinovského povstání v září 1938 a s poměry v odstoupeném pohraničí i v protektorátu. Pozornost se zaměří také na počátky formování protinacistického odboje, stejně jako na projevy politické a rasové perzekuce. Složitá realita počátků okupace bude přiblížena na osudech konkrétních osob, jako byl odbojář a letec Jiří Král či malíř Leo Haas. Závěrečná část výstavy pak připomene boje na Těšínsku v prvních dnech druhé světové války.

ZDAŘ BŮH! Rub a líc hornického povolání

Historická výstavní budova SZM (Komenského 10, Opava), do 1. 9. 2019

Nález černého uhlí v ohništi pravěkého člověka na vrchu Landek v Petřkovicích, datovaný do období před zhruba 23 000 lety, předznamenal pozdější rozkvět uhelného hornictví v oblasti Slezska. Avšak znak dvou zkřížených hornických kladívek – erbu hornického cechu, nás doprovází napříč celým naším krajem. Oblasti Zlatých Hor, Bruntálska, Vrbna pod Pradědem a mnoha dalších ukrývají pod svým povrchem také rudné horniny a odpradávná se zde těžily kovy včetně těch nejcennějších – zlata a stříbra. Zdejší nerostné bohatství se stávalo zdrojem moci, ale také svárů a už v minulosti kolem něho vznikaly nejdříve primitivní hornické osady, později obranné fortifikace a nakonec i celé městské celky, z nichž ty nejvýznamnější měly status tzv. královského horního města (Zlaté Hory, Staré Město u Rýmařova, Janov u Krnova). V průběhu časů se měnili jejich majitelé, správci i obyvatelé, doly se uzavíraly a opět rozfárávaly novými dobývkami a štolami, ale práce v podzemí byla vždy stále stejně namáhavá a nebezpečná.

Prudký rozvoj a modernizace hornictví nastává až v 19. století a souvisí právě s těžbou uhlí v ostravsko-karvinské pánvi. Ačkoliv je v současné době tradiční hornictví v celoevropském měřítku v útlumu, okolní krajina sebou stále nese znamení minulých dob. A ponese je zřejmě už navždy. Ať už ve formě celých nových měst či jejich částí v podobě hornických kolonií, doposud stojícími industriálními komplexy anebo dalšími nepřehlédnutelnými krajinnými prvky – dominantními haldami, rozsáhlými kališti a terénními změnami vytvořenými v důsledku půdních poklesů. Hornictví naši krajinu změnilo a hornická profese, ukrytá našemu zraku tam někde v neprostupné tmě – v dole, někdy i stovky metrů hluboko pod námi, je dokladem lidského umu, odhodlání a také odvahy.

Beethovenův Hradec 2019 – výjimečný zahajovací koncert

57. ročník Mezinárodní interpretační soutěže Beethovenův Hradec, který je letos určen pro obor viola, bude zahájen výjimečným zahajovacím koncertem dvou interpretů se světovým renomé – Kristiny Fialové (viola) a Jitky Čechové (klavír). Tento koncert se uskuteční ve středu 12. června 2019 od 18.30 hodin ve Velké dvoraně zámku Hradec nad Moravicí a je přístupný zdarma široké veřejnosti. Pořádá spolek Beethovenův Hradec, z.s..

12. – 16. června 2019

Beethovenův Hradec

57. MEZINÁRODNÍ
INTERPRETAČNÍ SOUTĚŽ

**Beethovenův
Hradec 2019**

HRADEC NAD MORAVICÍ
ČESKÁ REPUBLIKA

viola

www.beethoenuv-hradec.eu

12. 6. • 18.30 • Velká dvorana Červeného zámku

Výjimečný zahajovací koncert
Dvě excelentní interpretky se světovým renomé

KRISTINA FIALOVÁ & JITKA ČECHOVÁ
— viola — — klavír —

VSTUP NA KONCERT JE ZDARMA

16. 6. • 15.00 • Velká dvorana Červeného zámku

Velké finále
Finální kolo 57. ročníku interpretační soutěže v oboru viola.
S adepty na vítězství bude účinkovat Janáčkova filharmonie
Ostrava. Koncert natáčí Český rozhlas.

ABONENTNÍ KONCERT, POŘÁDÁ STATUTÁRNÍ MĚSTO OPAVA

ZA FINANČNÍ PODPORY

Moravskoslezský kraj

MINISTERSTVO KULTURY

NADACE ŽIVOT UMĚLCE

PARTNEŘI

Opava

Janáčkova filharmonie Ostrava

presto

Článek

LUBOŠ ODLAS
operační společnost

MEDIÁLNÍ PARTNER

Ostrava
Český rozhlas

Vlastivědné zájezdy 2019

Pro rok 2019 připravil pobočný spolek Matice slezské v Opavě dva vlastivědné zájezdy, na které jsou zváni všichni zájemci. Přihlášku je nutné podat a zájezd uhradit nejpozději v uvedených termínech (viz níže), a to u Ing. Novotné Galuszkové na sekretariátu Euroregionu Silesia v Opavě, Horní náměstí 69 – „Hláska“ (po předchozí telefonické domluvě na tel. č. 606732270) nebo po ukončení členské schůze opavské pobočky Matice slezské dne 29. 4. 2019. Zájem o zájezd lze také potvrdit mailem na adrese maticeslezska@atlas.cz a úhradu provést bezhotovostním převodem na účet, který vám sdělíme po potvrzení přijetí přihlášky.

8. června 2019 – Lašská brána Beskyd – Příbor, Štramberk

Rámcový program zájezdu:

- Opava, Rybí trh: odjezd v 7.30 hod.
- Příbor: Piaristický klášter se zahradou, rodný dům Sigmunda Freuda, procházka kolem náměstí ke kostelu s Příborskou madonou
- Štramberk: procházka k náměstí (ve svahu!), Muzeum Zdeňka Buriana, hrad s Trúbou, štramberská lidová architektura, Jaroňkova ulička, pekárna a galerie, zdatnější turisté mohou vystoupat na horu Kotouč s jeskyní Šipka a projít Národní sad nebo k rozhledně na Bílé hoře (mapky budou k dispozici)
- Opava: příjezd do 19.00 hod.

Cena zájezdu bez vstupného je pro členy Matice 170 Kč, pro nečleny 200 Kč. Přihlášku je nutné podat a zájezd uhradit nejpozději do 17. 5. 2019.

7. září 2019 – Kroměříž

Rámcový program zájezdu:

- Opava, Rybí trh: odjezd v 7.00 hod.
- Kroměříž: Arcibiskupský zámek a historické zahrady Podzámecká a Květná (zapsáno na seznamu UNESCO), historické jádro městské památkové rezervace, v případě zájmu: expozice Karla Kryla, Biskupská mincovna aj.
- Opava: příjezd do 19.00 hod.

Cena zájezdu bez vstupného je pro členy Matice 270 Kč, pro nečleny 300 Kč. Přihlášku je nutné podat a zájezd uhradit nejpozději do 16. 8. 2019.

Zpravodaj Matice slezské č. 80

ISSN 2570-5636

Vydává Maticeslezská, pobočný spolek v Opavě

www.maticeslezska-opava.cz

Připravila Jana Novotná Galuszková

Vyšlo v dubnu 2019

